

Sanja Mandić*

Ines Bijelić**

Elements of Brain Gym while working with children

UDC 159.953.5:796
Professional articleAccepted: 13th January 2011
Confirmed: 24th February 2012

Summary: *We have been witnessing the fact that our schools have been occupied in increasing number of children with combined learning and developmental difficulties. The difficulties are reflected in poor fine and rough motor skills, body posture, lesser concentration, attention and memory disorders, hyperactivity, dyslexia and dysgraphia. Despite huge involvement of all participants in the educational process, the desired results are largely absent. Brain Gym (gymnastics for the brain) is a method of activating the brain for learning through integrating movement, presented in this paper. The particular emphasis is on application of its elements while working with children with learning difficulties. Its implementation and positive results are known in many countries but in Croatia it is applied in several schools and kindergartens and represents an aspect of helping children with learning difficulties.*

The definition of target elements and Brain Gym exercises for each pupil is based on the determination of pupils' dominant profiles. The paper has presented the process of dominant profiling of primary school second-graders; the use of Brain Gym elements; the involvement of pupils, teachers, parents and a professional assistant – i.e. a special-education teacher-speech therapist; and the results of Brain Gym application, particularly when working with children with learning difficulties.

Key words: *Brain Gym method, children with learning difficulties, the dominant brain hemispheres, the pupils' dominant profile*

1. Uvod

Proces učenja jedna je od brojnih aktivnosti mozga koja se odvija cijeli život. Svaki čovjek uči na sebi svojstven način. Netko najbolje uči slušajući, netko crtajući, netko gledajući. Stil učenja jednog pojedinca ne mora biti najbolji za drugoga. No, stručnjaci se slažu kako je najučinkovitije učenje koje uključuje što više osjetila: vid, sluh, okus, opip, njuh. Proces učenja nije podjednako

jednostavan i prirodan za sve učenike, iako su djeca po prirodi znatiželjna. Svakim danom svjedočimo kako sve veći broj učenika ima poteškoća u učenju i razvoju koje se manifestiraju na različite načine (Davis, Braun, 2001.).

Uloga učitelja posebno je bitna u radu s takvim učenicima, od prepoznavanja specifičnih poteškoća u učenju pa do samog rada. Galić i Jušić (2004.) sintagmu *specifične teškoće u učenju* rabe za učenike koji ne mogu svladati temeljne školske vještine: čitanje, pisanje i računanje, a Vizek-Vidović i sur. (2003.) ističu da učenike sa specifičnim teškoćama u učenju tijekom cijelog obrazovanja prati nerazmjer između njihovih potencijala i stvarnih postignuća, čega je posljedica osjećaj stalne frustracije, nizak stupanj samopoštovanja i odustajanje od rada i učenja, ne samo tijekom školovanja nego i tijekom cijelog života. Općim znakovima koji upućuju na specifične teškoće u učenju isti autori smatraju: normalnu ili iznadprosječnu inteligenciju, neusklađenost inteligencije i postignuća, zaostajanje u postignuću u specifičnim područjima, smetnje pažnje ili visoku rastresenost, slabu motoričku koordinaciju, perceptivne smetnje, teškoće u prostornoj orijentaciji, teškoće pri motivaciji i samoregulaciji ponašanja, specifične smetnje u pamćenju i govoru te nerazvijene vještine učenja. Osim učitelja, podjednako je važna pomoć roditelja i stručno-razvojne službe pri uklanjanju poteškoća u učenju. Na žalost, događa se da, unatoč svestranoj angažiranosti svih subjekata odgojno-obrazovnog procesa, željeni rezultat uglavnom izostaje. Svakodnevno se pokušavaju pronaći nove metode koje bi unaprijedile rad s učenicima, a posebice rad s učenicima s teškoćama u razvoju. Jedna od takvih metoda je i *gimnastika za mozak* (eng. Brain Gym) koja sadrži specifične vježbe kojima potičemo integraciju dijelova mozga i tijela radi razvijanja školskih vještina (Dennison, Dennison, 2007.b, Maguire, 2001.).

2. Gimnastika za mozak

Gimnastika za mozak temeljni je senzomotorički program edukacijske kineziologije, koji uključuje 26 pokretnih aktivnosti kojima potičemo senzomotorički razvoj, senzoričku i senzomotoričku integraciju, čime se postiže djelotvornije učenje (Dennison, Dennison, 2007.c). Razvio ju je u drugoj polovici prošlog stoljeća edukator i znanstvenik dr. sc. Paul E. Dennison sa Sveučilišta u Južnoj Kaliforniji. Sam autor ovog programa, koji ga naziva *učenjem kroz pokret*, imao je poteškoća u učenju i pisanju. Radio je s hiperaktivnom djecom te s onom koja imaju disleksiju i disgrafiju i uočio da svakodnevni rad niza jednostavnih pokreta poboljšava njihov uspjeh u školi. Sam program ocjenjuje se poticajnim za razvoj svih četiriju razvojnih područja: spoznajnog, socio-emocionalnog, motoričkog i komunikacijskog te pomaže djetetu u harmoničnom razvoju. Osnova ovog programa jest neurofiziološka psihologija. Služeći se neuroznanstvenim

istraživanjima koja dokazuju kako svako učenje podrazumijeva kretanje, a primjena posebno osmišljenih pokreta pridonosi buđenju potencijala za učenje, program pomaže pri poticanju učenja pomoću iskustva prirodnog kretanja, djelujući na integraciju tijela i uma. Primjenjuje se u 80 država svijeta, a u nas je njegova primjena u začetku. Prvi put je primijenjen u Općoj bolnici Varaždin na Odjelu za logopediju, gdje ga provode mr. sc. Tatjana Novosel-Herceg i dr. Darko Novosel koji su održali niz obuka za ovaj program. Poznata je i njegova primjena u nekim školama i vrtićima u Hrvatskoj, primjerice u Varaždinu, Zagrebu, Pitomači, Zadru i Splitu. Učinkovitost i sigurnost programa za djecu dokazuju brojna znanstvena istraživanja te poboljšanja u djece u, otprilike, 80% slučajeva. Njegov poseban značaj priznala je zaklada *National Learning Fondation* (u okviru programa *White House Task Force on Inovative Learning*) koja je uvrstila gimnastiku za mozak među 12 najuspješnijih eksperimentalnih programa za djecu 1991. godine.

Cilj gimnastike za mozak jest poboljšanje:

- opće motoričke koordinacije
- koncentracije i pamćenja
- čitanja, pisanja, jezičnih i matematičkih vještina
- organizacijskih vještina
- logičkog mišljenja i razumijevanja
- emocionalne ravnoteže
- pri smanjivanju hiperaktivnosti i napetosti.

Gimnastika za mozak temelji se na činjenici da mozak ne može učiti sam te da su mu potrebni drugi dijelovi tijela iz kojih dobavlja informacije, kao što su oči, uši, ruke i noge, iz kojih dovodi osjete iz vanjskog svijeta u mozak. Vježbajući pokrete gimnastike za mozak, potičemo neuronske veze između mozga i ostalih dijelova tijela radi poboljšanja koncentracije, koordinacije, čitanja, pisanja, orijentacije i sličnih vještina i sposobnosti.

Osim povezanosti mozga i ostalih dijelova tijela, za učenje je važno naglasiti i da svi ljudi ne uče jednako te možemo govoriti o tri uopćena tipa učenika ovisno o stilu učenja:

- *vizualni tip* koji uči čitanjem, crtanjem, umnim mapama, slikovitim zamišljanjem stvari
- *auditivni tip* uči slušanjem, razgovorom, raspravama, čita naglas
- *kinestetički tip* najbolje uči radeći, dodirrom, kretanjem, često ga se naziva hiperaktivnim.

Svi su stilovi učenja podjednako dobri te predstavljaju samo sklonost učenika prema načinu primanja informacija pri učenju. Za učitelja, učenika i roditelje jako je važno osvijestiti način učenja učenika kako bi mu pomogli pri lakšem svladavanju nastavnih sadržaja.

Paul i Gail Dennison razradili su uopćene stilove učenja osmisivši niz testova kojima detaljnije procjenjuju način učenja. Govore o tzv. *dominantnim profilima* učenika koji preciznije predstavljaju kako koji učenik uči. Postoje 32 dominantna profila koji su određeni dominantnom moždanom hemisferom, rukom, nogom, okom i uhom (Hannaford, 2008.). Primjerice, učeniku može biti dominantna lijeva moždana hemisfera, desna ruka i noga, lijevo oko i uho; i na temelju tih sastavnica određuje se njegov dominantni profil. Postoji cijeli niz takvih kombinacija. Temeljni profili dominacije važni su jer nam daju informacije o tome kako primamo, prikupljamo i obrađujemo osjetilne informacije, kako reagiramo na novo učenje i zašto odabiremo određene načine ili stilove učenja. Pomažu nam razumjeti da svi ljudi uče, postupaju i reagiraju na njima jedinstven način. Imaju velik utjecaj na naše ponašanje, posebice u novim ili stresnim situacijama. Osim što nam pomažu spoznati koje načine učenja učenik koristi, olakšavaju nam da uočimo koje su funkcije kod djeteta ograničene. Za svaki dominantni profil učenika postoje određeni elementi i pripadajuće vježbe u okviru gimnastike za mozak, koje pomažu što bolje osposobiti funkcije djeteta koje su ograničene.

3. Određivanje dominantnih profila

Na početku školske godine 2010./2011. određeni su dominantni profili svakog od 22 učenika jednog drugog razreda osnovne škole. Tada su se počeli primjenjivati elementi gimnastike za mozak u radu sa svim učenicima, a posebno i dodatno s učenicima s poteškoćama u učenju. Primjena vježbi još uvijek neprekidno traje.

Dominantne profile odredile su učiteljica i stručna suradnica (defektologinja-logopedica) prema testovima P. Dennisona. Kako bi utvrdile dominantni profil, potrebno je bilo odrediti dominantnu moždanu hemisferu, ruku, nogu, oko i uho (Hannaford, 1997.) na sljedeći način.

Dominantnost moždane hemisfere:

Mozak se sastoji od dviju moždanih hemisfera: lijeve logičke hemisfere i desne geštalt hemisfere. Lijeva (logička) moždana hemisfera zadužena je za niz aktivnosti u našem mozgu kao što su: detalji, dijelovi cjelina, jezične analize, rukopis, slova, pisanje, sricanje, brojevi, simboli, jezik, čitanje, fonetika, traženje razlika, određivanje detalja i činjenica, govor i recitiranje, praćenje uputa, slušanje, slušne asocijacije, kontrola osjećaja, svijest o budućnosti, planiranje, sekvencionalno razmišljanje, obrađivanje informacije od dijelova prema cjelini. Desna (geštalt) moždana hemisfera zadužena je za: cjelovit pristup, slike, ritam, emocije, intuiciju, taktilno-kinestetičku svijest, razumijevanje jezika, ritam, dijalekt, prostorne odnose, procjene, oblike i uzorke, matematička računanja,

traženje sličnosti, osjetljivost na boje, pjevanje i glazbu, likovno izražavanje, kreativnost, vizualizaciju, slobodu u osjećajima i emocijama, spontanost, simultano razmišljanje, svijest o sadašnjosti, manje osjećaja za vrijeme, obradu informacije od cjeline prema dijelovima.

Obje moždane hemisfere povezane su skupinom živčanih vlakana tzv. *žuljevitim tijelom* (lat. *corpus callosum*) koje omogućuje pristup objema stranama mozga. Kada postoje dobre veze između obiju polovica mozga, dobiva se cjelovita integrirana misao. Upravo vježbe gimnastike za mozak potiču stvaranje što većeg broja veza između obiju polovica mozga i u tome je ključ uspjeha ove metode.

Svi ljudi imaju određen stupanj dominacije jedne hemisfere, koji se posebice očituje u stresnim situacijama i tada se najbolje može odrediti naša dominantna hemisfera. Ona se u učenika može najbolje odrediti na početku pisanja testa, što je u ovoj situaciji učiteljica i napravila, ali i na temelju praćenja učeničkih reakcija u nizu drugih stresnih situacija. Učenici s dominantnom desnom logičkom hemisferom ispitnu situaciju prvo procijene i ne obraćaju pozornost na detalje, stvara im se panika, veliki naboj emocija, traže brza rješenja, gube sposobnost dobrog rasuđivanja, djeluju bez razmišljanja, imaju problema s usmenim izražavanjem, doimaju se osjetljivima ili dezorijentiranima. Učenici s dominantnom lijevom stranom mozga odmah traže detalje situacije i analiziraju ih, izgledaju smireno, više se trude, djeluju mehanički, napeto, bezosjećajno. Važno je napomenuti da se u današnjem sustavu obrazovanja lakše snalaze učenici s dominantnom lijevom stranom mozga, tzv. *logičari* od onih s dominantnom desnom stranom mozga, tzv. *kreativaca*, jer je sustav strukturalno više usmjeren upravo logičkom dijelu učenja i shvaćanja (Meister, 2004.).

Dominantnost ruke: ruka kojom se učenik više služi u radu i pisanju.

Dominantnost noge: ispred učenika stavi se lopta te se prati kojom će je nogom udariti.

Dominantnost uha: ispred učenika stavi se mobitel te se prati na koje će ga uho prisloniti.

Dominantnost oka: ispred učenika stavi se tuljak u obliku cijevi te se prati kojim će okom gledati kroza nj kao kroz ključanicu.

Na temelju dobivenih podataka o dominaciji određenih dijelova tijela određeni su dominantni profili svakog pojedinog učenika (Končar, 2003.). Za svakog je učenika napisan sažetak o njegovu dominantnom profilu, ono što je u dobroj funkciji kao i ono što ga ograničava, tj. ukratko je opisan njegov stil učenja (Willis, Kindl Hodson, 2004.). Ovakav pristup pomaže učeniku, učitelju, roditelju i stručnom suradniku pri radu s djecom s poteškoćama u učenju, kako bi točno znali dobre predispozicije te ograničenja za učenje u svakog učenika. To će im biti korisno u svakodnevnom pristupu, olakšati rad i omogućiti postizanje što boljih

rezultata. Najmanje poteškoća u učenju imat će učenici u kojih se dominantno oko, uho, ruka i noga nalaze na suprotnoj strani tijela u odnosu na dominantnu moždanu hemisferu, jer je bolji pristup onim osjetilima koja su povezana izravno s dominantnom moždanom hemisferom. Suprotno tomu, u djece s poteškoćama u učenju događa se da postoje različite kombinacije dominantnosti određenih osjetila te se zbog toga i stvaraju poteškoće (Končar, 2003.).

U navedenom praktičnom primjeru, nakon određivanja dominantnih profila, učiteljici je bila motivirajuća spoznaja da su profili točno opisali svakog pojedinog učenika. Posebno je bilo značajno da su opisi profila učenika s poteškoćama u učenju upravo potvrdili njezina dosadašnja zapažanja, a uz svaki dominantni profil navedene su jako vrijedne, točno određene vježbe koje upućuju kako ublažiti navedene poteškoće.

Nakon određivanja dominantnih profila, učenici se mogu razmjestiti u učionici tako da se oni koji na temelju profila dominacije pripadaju vizualnim tipovima smjeste u prednji dio učionice, a auditivni tipovi mogu sjediti u bilo kojem dijelu učionice, s tim da se nastoji da mu dominantno uho bude okrenuto prema učitelju (ovisno o rasporedu klupa u učionici). Kinestetički tipovi učenika također mogu sjediti u bilo kojem dijelu učionice, ali poželjno je omogućiti im više mjesta, ovisno o uvjetima, jer je često riječ o hiperaktivnim učenicima. Raspored sjedenja također je jedan od načina pomoći učenicima da informacije što bolje dođu do njih, kako bi se poboljšao njihov uspjeh. Učenici u navedenom primjeru raspoređeni su u učionici na prikazani način. Pozitivni rezultati u učenju, nakon razmještanja učenika uz korištenje elemenata gimnastike za mozak u nastavi, već su potvrđeni u nizu država, a u nas je o tome provedeno istraživanje u jednoj Varaždinskoj srednjoj školi i dobiveni su isti rezultati. Istraživanje je provela mr. sc. Tatjana Novosel-Herceg, licencirana instruktorka gimnastike za mozak i logopedica na Odjelu za logopediju u Općoj bolnici Varaždin.

4. Elementi gimnastike za mozak

Postoji niz elemenata i vježbi gimnastike za mozak, koje se mogu upotrijebiti u radu s učenicima. Ni jedna vježba ne djeluje loše na učenika, ali za određeni profil postoje točno određene vježbe koje bi trebalo raditi više kako bi se što bolje dovela u funkciju ograničenja u pojedinim učenika. Vježbe je preporučljivo izvoditi svakodnevno, a ne iziskuju previše vremena. Nekoliko osnovnih vježbi radili su svi učenici drugog razreda, koji su navedeni u primjeru, ali određene vježbe posebno su radili učenici koji imaju poteškoće u učenju. Učenici s poteškoćama u učenju vježbe su izvodili u školi, s učiteljicom i defektologinjom-logopedicom, ali i s roditeljima kod kuće, što je veoma važno. Kontinuirana primjena vježbi u školi i kod kuće motivirala je učenike i roditelje na suradnju, ali je i donijela željeni rezultat – ublažavanje poteškoće nekih učenika.

Vježbe gimnastike za mozak koje se najčešće primjenjuju u radu u odnosu na dominantni profil učenika i školske vještine (Dennison, Dennison, 2007.a, Hannaford, 2007., Hannaford, 2008., Brown, 2009.) jesu:

1. *Križno gibanje (Cross Crawl)*: naizmjenično se pomiču suprotna ruka i noga, cijelo je tijelo aktivno u prostoru; istodobno se aktiviraju obje moždane hemisfere što poboljšava prostornu koordinaciju i orijentaciju, sluh i vid.
2. *Misleća kapa (The Thinking Cap)*: glava je uspravna, kažiprstom i palcem pomičemo uši prema natrag uz istodobno masiranje uha od vrha prema dolje duž zakrivljene vanjske hrskavice i završavamo u donjem dijelu ušne resice; time aktiviramo mozak za veću mentalnu i fizičku sposobnost, razdvajamo bitne zvukove od nebitnih, aktiviramo slušno prepoznavanje, razlikovanje, pažnju, percepciju, pamćenje.
3. *Kvačenja (Hook-Ups)*: položaj ruku i nogu u obliku osmice uz spajanje vrhovima prstiju; potiče se protok energije u tijelu te ravnoteža i povezivanje dviju hemisfera mozga.
4. *Lisna pumpa (The Calf Pump)*: pritiskanje pete prema dolje u raskoraku i rastezanje lisnih tetiva; pospješuje komunikaciju i interakcijske vještine.
5. *Gravitacijska jedrilica (The Gravity Glider)*: sjedenje s prekrizanim stopalima i potezanje prema naprijed; pomaže pri opuštanju i stabilnosti.
6. *Lijene osmice (Lazy 8s)*: crtanje ležeće osmice bez prekidanja čime aktiviramo desno i lijevo oko; vježba poboljšava koncentraciju, pomaže u čitanju, koordinaciji ruke i oka.
7. *Dvostruko šaranje (Double Doodle)*: crtanje s objema rukama istodobno; pomaže u koordinaciji ruka-oko, prostornoj percepciji, vizualnom razlikovanju, motoričkim vještinama.
8. *Crtanje formi (The Drawing Form)*: crtanje po različitim zadanim formama; poboljšava koordinaciju, vidnu percepciju, koncentraciju.
9. *Simetrija (The Symmetry)*: vježbe se odvijaju u prostoru i na papiru da se dijete orijentira u odnosu na gore-dolje ili lijevo-desno; pomažu pri koordinaciji, orijentaciji, koncentraciji, razvijanju motoričkih vještina.

Ovo je prikaz dijela vježbi gimnastike za mozak, koje se najčešće rabe. U početku je njihovo izvođenje otežano, ali nakon što ovladaju združenim pokretima ruku, nogu i očiju, učenici s lakoćom izvode zadane vježbe. Odmah je pri samom početku izvođenja ovih vježbi bilo jasno koja djeca imaju poteškoće i kojima je bilo potrebno mnogo više vremena pri svladavanju vježbi. Vježbe se kombiniraju i prilagođavaju učenicima individualno, ovisno o posebnim poteškoćama.

6. Zaključak

Promatrajući suvremenu školu i analizirajući uspjeh učenika te trud i zalaganje za postizanje što boljih rezultata, možemo lako uočiti brojne razlike. Neki učenici s malo truda postižu iste ili bolje rezultate nego učenici koji provedu znatno više vremena nad knjigom i ulože mnogo više napora da bi postigli željene rezultate, koji nerijetko znaju potpuno izostati. Uzroci ovakvog stanja nisu posebna upornost ili lijenost nego imaju veze s našim stilom učenja, ali i nekim ograničenjima koja su nam urođena, međutim mogu se vježbama otkloniti. Dodatan problem djeci s poteškoćama u učenju stvaraju i pojedine poteškoće u razvoju, što čini postojeću situaciju još složenijom.

Gimnastika za mozak metoda je koja na temelju dominantnih profila učenja nudi niz vježbi kojima se mogu otkloniti poteškoće pri učenju, ali i poboljšati opće funkcioniranje uma i tijela.

Zrilić, Marasović, Perović (2009.) navode neke sažetke iz istraživanja o učinkovitosti gimnastike za mozak:

- *svakodnevno izvođenje gimnastike za mozak od pet do deset minuta pokazuje iznimne rezultate u čitanju, sposobnosti usredotočivanja na zadatak i podizanju samopoštovanja*
- *nakon gimnastike za mozak uočljiva su trenutačna poboljšanja u statičkoj ravnoteži, reakciji na vizualni svjetlosni podražaj i brzini slušnog odaziva*
- *bogaćenje rječnika, bolje razumijevanje jezika te u sedmogodišnjaka bolja glasovna analiza i sinteza*
- *napredak u ponašanju autistične djece u dobi od treće od pete godine*
- *poboljšanje refleksnih reakcija te istodobno učenja i ponašanja*
- *gimnastika za mozak jača samopouzdanje, razumijevanje, koncentraciju, apstraktno mišljenje, organizaciju, pamćenje i fizičku koordinaciju*
- *aktivnosti gimnastike za mozak povećavaju pozornost i koncentraciju u djece kojoj je dijagnosticirana hiperaktivnost te smanjuju stres*
- *statistički značajna poboljšanja u čitanju i matematičkim vještinama u djece s poteškoćama u učenju.*

Rezultati primjene gimnastike za mozak u navedenom primjeru drugog razreda donijeli su slične zaključke. Učenici su rado prihvatili vježbe koje su im jako zanimljive. Poseban napredak vidljiv je u učenika s poteškoćama u učenju. Osim što mnogo bolje izvode zadane vježbe, njihov je učinak svakim danom sve vidljiviji. Važno je napomenuti i naglasiti kako su, osim učenika koji su rado prihvatili zadatke, znatno doprinijeli i roditelji koji su kontinuirano vježbali s učenicima kod kuće. Suradnički odnos učenika, učitelja, defektologinje-logopedice i roditelja bio je ključan u realizaciji i dobivenim rezultatima. Oni se

očituju u cjelokupno boljoj koordinaciji tijela, razvijenijim školskim vještinama, poboljšanju fine i grube motorike, jezičnom izražavanju te koncentraciji. U nekih je učenika napredak sporiji, a u nekih brži, što je, razumljivo jer ovisi o njihovim predispozicijama, poteškoćama i sposobnostima. Važno je da su učenici primijetili poboljšanje, što ih dodatno motivira na daljnji rad.

Prikazom gimnastike za mozak, kao novije metode u našem obrazovnom sustavu, te rezultata praktičnog primjera, u ovom radu željelo se učiteljima, stručnim suradnicima i roditeljima približiti kako dodatno pomoći svojoj djeci. Namjera je da se, uz metode kojima se služe, pokušaju uključiti i elementi ove metode, a posebice pri radu s učenicima koji imaju dodatnih poteškoća u učenju, u čemu se pokazala posebno učinkovitom. U učenika kojima nije omogućena pravovremena pomoć često se javlja stanje *naučene bespomoćnosti* i *emocionalne hendikepiranosti*, što se nikako ne smije dopustiti. Uvijek treba imati na umu da je škola humana i socijalna zajednica (Previšić, 1999.), otvorena podjednako svakom pojedincu sa svim njegovim potencijalima i sposobnostima, a djelatnicima odgojno-obrazovnog sustava zadatak je omogućiti ostvarivanje tih potencijala u skladu sa svojim mogućnostima.

Literatura

1. Brown, K. (2009.): *Brain Gym Articles*. www.centeredge.com/brain-gym-articles.html (24. 12. 2011.)
2. Davis, R., Braun, E. (2001.): *Dar disleksije*, Zagreb: Linea.
3. Dennison, P. E., Dennison, G. E. (2007.a): *Brain Gym: priručnik za obitelj i edukatore*, Lekenik: Ostvarenje.
4. Dennison, P. E., Dennison, G. E. (2007.b): *Brain Gym i ja*, Lekenik: Ostvarenje.
5. Dennison, P. E., Dennison, G. E. (2007.c): *Brain Gym u poslu*, Lekenik: Ostvarenje.
6. Galić-Jusić, I. (2004.): *Djeca s teškoćama u učenju*, Lekenik: Ostvarenje.
7. Gooddard Blythe, S. (2008.): *Uravnotežen razvoj*, Lekenik: Ostvarenje.
8. Hannaford C., (1997.): *The Dominance factor. How Knowing Your Dominant Eye, Ear, Brain, Hand & Foot Can Improve Your learning*.
9. Hannaford C., (2007.): *Pametni pokreti*, Pušćine: Ostvarenje.
10. Hannaford C., (2008.): *Očima, ušima, rukama i nogama*, Pušćine: Ostvarenje.
11. Končar, M. (2003.): Edukacijska kineziologija, dominantni profil in Brain Gym sistem za vzpodbujanje senzomotorične integracije v treh dimenzijah gibanja. *Defektologica Slovenica* 11 (02) 1-8.
12. Maguire, T. (2001): *Brain Gym*. www.eltnewsletter.com/back/May2001/art592001.htm (24.12.2011.)

13. Meister, V. B. (2004.): *Jednorozci su stvarni*, Lekenik: Ostvarenje.
14. Previšić, V. (1999.): Škola budućnosti: humana, stvaralačka i socijalna zajednica. *Napredak 140* (01): 7-16.
15. Vizek- Vidović, V., Vlahović-Štetić, V., Rijavec, M., Miljković, D.(2003.): *Psihologija obrazovanja*, Donja Lomnica: Ekološki glasnik, d. o. o.
16. Willis M., Kindl Hodson V., (2004.): *Otkrijte stil učenja vašeg djeteta*, Lekenik: Ostvarenje.
17. Zrilić, S., Marasović, D., Perović, A. (2009.): Učinkovitost metode Brain Gym u radu s djecom sa specifičnim teškoćama u učenju. *Školski vjesnik 58* (02): 199-208.

Sanja Mandić*
Ines Bjelić**

Elementi di ginnastica cerebrale nel lavoro con i bambini

UDK 159.953.5:796
Articolo compilativo

Ricevuto: 13. 1. 2011.
Accettato per la pubblicazione: 24. 2. 2012.

Riassunto: *L'aumento del numero dei bambini con varie difficoltà nello sviluppo e nell'apprendimento è sotto gli occhi di tutti. Le difficoltà si manifestano mediante capacità motorie non all'altezza, nella postura, nelle difficoltà nella concentrazione; sono frequenti anche i problemi legati al livello di attenzione, di memoria, all'iperattività, dislessia, disgrafia. Nonostante il grande impegno di tutti i soggetti coinvolti nel processo educativo, i risultati desiderati non vengono raggiunti. Nel presente lavoro viene presentato il metodo „ginnastica cerebrale” (brain gym) che attiva il cervello attraverso attività integrate. L'accento viene posto sull'applicazione dei metodi del „brain gym” nel lavoro con gli alunni con le difficoltà nell'apprendimento. La sua applicazione e i risultati positivi raggiunti sono ormai noti in tutto il mondo mentre in Croazia viene usata in alcune scuole e in alcuni asili nido. Essa rappresenta un valido aiuto per i ragazzi con le difficoltà nell'apprendimento. La definizione degli elementi mirati e degli esercizi di ginnastica cerebrale adatti ad ogni singolo alunno si basa sulla definizione del profilo dominante tra gli alunni. In questa sede viene esposto il processo di definizione del profilo dominante tra gli alunni delle classi seconde delle scuole elementari, l'uso della ginnastica cerebrale, la partecipazione degli insegnanti, degli alunni, genitori nonché della figura di diftologo-logopedista. Vengono altresì esposti i risultati dell'applicazione del metodo in questione, in particolare modo nel lavoro con i bambini che hanno delle difficoltà nell'apprendimento.*

Parole chiave: *metodo della ginnastica cerebrale, bambini con le difficoltà nell'apprendimento, gli emisferi dominanti del cervello, il profilo dominante degli alunni.*

*Sanja Mandić, dipl.
defektolog-logoped
**mr. sc. Ines Bjelić, dipl.
učitelj
Osnovna škola „Sućidar“,
Split

*Sanja Mandić, special-
education teacher –
– speech therapist
**Ines Bjelić, M.A., graduate
teacher
Sućidar Primary School, Split

*Sanja Mandić,
difettologa-logopedista
**mr. sc. Ines Bjelić,
insegnante
Scuola elementare
„Sućidar“, Split

Jasminka Zloković*
Diana Nenadić-Bilan**

Neke odrednice zadovoljstva u obnašanju roditeljske uloge u odnosu na odabir odgojnih postupaka

– istraživanje pedagoških aspekata odnosa u obitelji –

UDK 37.018.1(047.31)
Izvorni znanstveni članak

Primljeno: 5. 11. 2011.
Prihvaćeno: 20. 2. 2012.

Sažetak: *Subjektivan doživljaj roditeljstva ima važnu ulogu u funkcioniranju roditelja i njihovu odnosu prema djeci. Zadovoljstvo, zahtjevi i stres koji proizlazi iz roditeljske uloge te osjećaj kompetencije bitne su dimezije koje određuju odnose unutar obitelji i utječu na razvoj djeteta. U radu se interpretiraju rezultati istraživanja osjećaja zadovoljstva roditeljskom ulogom te odabira odgojnih postupaka. Istraživanje je provedeno na uzorku 350 roditelja predškolske djece. Rezultati istraživanja pokazuju kako se većina ispitanika osjeća dobro u obnašanju roditeljske uloge (74,8%). Pozornost valja usmjeriti na činjenicu da se zadovoljnima osjećaju roditelji ako odabiru i neprimjerene odgojne postupke ili negativnu autoritarnu komunikaciju, poput vikanja (55,7%). Autorice skreću pozornost na rezultate o visoku zadovoljstvu roditelja koji rijetko ili gotovo nikada s djetetom ne razgovaraju (95,4%) i ne objašnjavaju im vlastiti doživljaj njihova ponašanja (88,9%). Faktorska analiza pokazala je da na zadovoljstvo utječe materijalni status, broj djece i spol. Istim postupkom ustanovilo se kako na odabir odgojnih postupaka utječe obrazovanje, materijalni status, spol, veličina obitelji te neke dimenzije koje obitelji čine rizičnom (alkoholizam). Značaj pedagoškog obrazovanja roditelja i partnerstva na praktičnoj razini u nas je marginaliziran. Rezultati istraživanja mogli bi pridonijeti boljem shvaćanju složenosti i važnosti roditeljskih kompetencija te nametnuti potrebu ispitivanja različitih dimenzija sposobnosti i vještina roditelja (i djece) pri stvaranju programa partnerstva, počevši od predškolskih odgojno-obrazovnih ustanova.*

Ključne riječi: *roditeljstvo, odnosi roditelja i djece, kohezivnost, komunikacija, kompetencije, zadovoljstvo, odgojni postupci, metaemocije*
